

Jumalateenistus Nõos P, 20.07.25 kl 11, 5. pühapäev *post Trinitatis*, leeri mälestuspäev

Lektsioonid: 1Ms 12:1–4; Rm 1:1–7

Leeri mälestuspäeva kõne: Js 55:1

Pihikõne: Pihitalitus agenda lk 10 järgi

Jutlus: Lk 5:1–11

Laulud: 230 (1–3); 245 (1–5, 6); 246 (1–7); 228 (1–3)

Aga sündis, kui Jeesus seisis Genneesareti järve ääres ja rahvas tema juurde tungles Jumala sõna kuulama, et ta nägi kaht paati järve ääres seisvat. Aga kalurid olid neist välja läinud ja loputasid võrke. Astunud paati, mis oli Siimona oma, palus Jeesus teda natuke maad rannast eemale sõuda. Ning ta istus ja õpetas rahvahulki paadist. Aga kui ta lõpetas kõnelemise, ütles ta Siimonale: „Sõua sügavale kohale ja laske oma võrgud vette loomuse katseks!” Siimon vastas talle: „Õpetaja, me oleme terve öö vaeva näinud ega ole midagi saanud! Aga sinu sõna peale lasen ma võrgud vette.” Ja kui nad olid seda teinud, püüdsid nad nii suure hulga kalu, et nende võrgud rebenesid. Ja nad viipasid oma kaaslastele teises paadis, et need tuleksid neile appi. Ja need tulid, ja nad täitsid mõlemad paadid, nii et need olid vajumas. Aga kui Siimon Peetrus seda nägi, langes ta maha Jeesuse põlvede ette ja ütles: „Mine minu juurest ära, Issand, sest ma olen patune mees!” Sest hirm oli haaranud teda ja kõiki, kes olid temaga, kalasaagi pärast, mille nad olid püüdnud. Nõndasamuti oli ka Sebedeuse poegade Jaakobuse ja Johannesega, kes olid Siimona kaaslased. Ja Jeesus ütles Siimonale: „Ära karda! Nüüdsest peale pead sa püüdma inimesi!” Ja kui nad olid paadid kaldale vedanud, jätsid nad kõik maha ja järgnesid talle.

Meie kirjakoht algab pildiga, kus järve kaldale on kogunenud palju rahvast. Rahvas koguni tungleb, sest nende hulgas on üks õpetaja, üks prohvet ja kõneleb ennekuulmatuid asju.

Luukas oma evangeeliumis ei ütle, mida Jeesus selles järvejutluses neile täpselt kõneles. Kuid siiski me teame, et need olid armusõnad – sõnad, mis sisendasid inimestele minnalaskmise, tusameele ja ükskõiksuse asemel usku, lootust ja armastust.

Siinsamas Luuka evangeeliumi eelmises peatükis on stseen, kus Jeesus loeb sünagoogis Jesaja raamatust koha: „Issanda Vaim on minu peal, seepärast on ta mind salvinud. Ta on mind läkitanud kuulutama vaestele rõõmusõnumit, kuulutama vangidele vabakslaskmist ja pimedatele nägemist, laskma vabadusse rõhutuid, kuulutama Issanda meelepärast aastat.” Ning Jeesus lisab, et täna on see kirjakoht täide läinud.

Sellised sõnad sisendasid inimestesse tõepoolest usku, lootust ja armastust: vaesed saavad rõõmsaks, vangid saavad vabaks (ja mitte niivõrd füüsiliselt vangikongis istujad, keda ilmalik võim saab vabastada, vaid ka need, keda vaevab mingi vaimne surutis), pimedad saavad nägijaiks (ning samuti need, kes varem ei näinud mõtet oma elul või olid pimedad oma ligimese suhtes), orjad pääsevad sundimisest (ja mitte niivõrd inimeste, vaid just halbade harjumuste või kurjade vaimude orjad) ning halb eilne lõpeb ja algab uus ajastu (seda see „Issanda meelepärane aasta“ tegelikult tähendab).

Lisaks oli Jeesus juba tuntud ka imetegijana: ta oli ju Galileas, s.o Põhja-Iisraelis tervendanud palju haigeid, kelle tervekssaamist enam keegi ei lootnudki.

Sellise mehe järgi jooksis nüüd rahvahulk ja selles polegi midagi imelikku. Me kõik vajame ju päästet oma eluraskustest, igatseme lahti saada puudustest, mis tunduvad igavesed, igatseme lahketa sõna, südamerahu ja armastatud olemist. Seda kõike suutis inimestele pakkuda Jeesus. Suutis siis ja suudab nüüd.

Meie teiega ei kuule Jumala sõna küll Jeesuse käest, kuid loeme seda Piiblist ja kuuleme selle tõlgendamist jutlustes. Just seetõttu on nii oluline lugeda või kuulata piibliteksti. Martin Luther on õpetanud, et kogu Piibel, nii Vana kui Uus Testament, kõneleb Jeesus Kristusest. Meil kui ristiinimestel tuleb Kristust Piiblist otsida, sest Tema sõnal on ka loetuna ja kuulatuna meelevald. Jumala sõna muudab meie elu ja parandab selle, mis on näiliselt lootusetult katki.

Siiski õpetab tänane kirjakoht meile veel enam. See õpetab mitte ainult Jumala sõna kuulamist,

vaid uskumist Jeesusesse kui Jumala Pojasse. Täpsemalt, Jeesuse Kristuse usaldamist üle kõige siin maailmas. Vaatame, kuidas see meie kirjakohast ilmneb.

Samal ajal, kui rahvas tungles järve kaldal Jeesuse ümber, tegid kalurid oma igapäevast tööd. Nad olid öösel võrkudega kala püüdnud, kuid nende töö oli olnud kahjuks ilma vähimagi tulemuseta. Nüüd tuli neil pettunuina ja raske südamega siiski võrgud järgmiseks ööks valmis seada – ehk läheb paremini! (Selgituseks tuleb öelda, et Gennesareti ehk Tibeeria ehk Galilea järvel püüti ainult öösiti, sest päeval oli seal lootus kala kätte saada pea olematu.)

Jeesus, kes oli seni kõnelnud kogu rahvale, pöördus nüüd äkki Siimona poole, keda meie tunneme paremini Peetruse nime all. Mõtleme hetkeks, mida võis Siimon Peetrus tol hetkel Jeesusest mõelda. Lk 4. peatükist loeme, kuidas Jeesus tervendas tema ämma kõrgeist palavikust. Seega oli Siimon Peetrusel kogemus Jeesusest kui imelisest tervendajast ja muidugi ka väelisest kõnelejust.

Kuid ta mõtles ehk nii: mina, lihtne kalur pole kutsutud selleks, et selle õpetaja ja prohveti järel joosta. Ma küll usun, et Jeesus on enam kui tavaline rändjuttlustaja, kuid minul on tarvis teha oma igapäevast tööd, et pere ära toita.

Olin möödunud nädalal EELK Valga praostkonna laste- ja noortelaagris ning seal tekkis 10-aastaste poistega n-ö teoloogiline dispuut selle üle, mida oleksid teinud nemad, kui oleksid Jeesusega kohtunud ja Jeesus oleks neid endaga kaasa kutsunud. Üks poiss ütles, et tema oleks küll Jeesuse kutsest keeldunud. Mina aga arvasin, et Jeesuse kutsest pole siiski võimalik keelduda – nagu Jumala kutsest üldse. Eriti kui Jumal kutsub meid erilise kogemuse läbi, mida me oma elus varem kunagi pole kogenud.

Sest just sellise kogemuse saab meie kirjakohas Siimon Peetrus. Kõigepealt käsib Jeesus Peetrusel sõuda päise päeva ajal järvel sügavasse kohta ja proovida kala püüda – teha täpselt risti vastupidi sellele, mida kalamehetarkus Geneesareti järvel õpetab.

Peetrus oleks võinud keelduda, sest terve mõistus õpetas midagi muud. Kuid Peetrus nõustub, sest tema süda ütleb – Jeesus pole tavaline mees, tema sõna tasub tõsiselt võtta.

Ja kui siis lootusetul ajal lootusetusse kohta heidetud võrgud on järsku kala nii täis, et tuleb kutsuda appi naaberpaadis toimetavad vennad, Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes, avanevad Peetruse silmad täielikult ja ta näeb enda ees jumalikku olendit. Sest miks muidu langeb ta Jeesuse põlvede ette ja ütleb: mine minu juurest ära, sest ma olen patune mees. Ja nimetab Jeesust nüüd mitte enam õpetajaks, vaid Issandaks.

Samasugune hirm valdab Piiblis ka paljusid teisi, kes kohtuvad Jumalaga või tema ingluga. Püha kohtub ebapühaga, Jumal kohtub inimesega. Ja inimene ei suuda seda lõpmatut erinevust taluda, vaid ihkab põgeneda nii ruttu ja nii kaugemale kui võimalik.

Kuid Jeesus ütleb: „Ära kard!“ Jumal lohutab ja julgustab inimest kohtumisel temaga. Sest kui ta juba inimesega kohtuda tahab, siis on Jumalal inimesele ka midagi öelda. Peetrus saab Jumalalt ülesande inimesi püüda – kalade asemel, koguda võrku inimesi.

See võib kõlada hirmuäratavalt: kas tõesti on Jumala eesmärk püüda inimesed kinni nagu kalad võrku? Mida ta nendega siis peale hakkab? Kas ei tuleks siis nn evangeliste ja usuinimesi selle tõttu umbusaldada ja neist kindluse mõttes eemale hoida?

Kuid „püüdmisel“ ja „püüdmisel“ on vahe. Kala püütakse, selleks, et neid surmata ja ära kasutada. Jumal püüab oma evangelistide abil inimesi selleks, et neile, vastupidi, elu pakkuda. Sest mis on evangeelium? Teade sellest, et inimene ei pea jääma oma väljapääsmatusse olukorda, vaid sellest olukorrast välja on olemas pääsetee.

Mis on väljapääsmatu olukord number üks? Muidugi surm, millest pole pääsu mitte ühelgi inimesel. Jumal aga tahab oma evangelistide ja misjonäride kaudu inimestele teatada, et surm – ja kõik väiksemad lootusetud olukorrad seejuures – on ületatavad. Nimelt tuleb oma elus usaldada Jeesust Kristust – siis on kõik takistused ületatavad.

Meie kirjakohas saab Peetrus, nagu öeldud, Jeesuselt ülesande jätta kalapüük ja hakata püüdma inimesi. See on suur muutus tema elus. Ta peab jätma oma töö ja perekonna ning minema Jeesusega kaasa tundmatule teekonnale. Ning Peetrus – ja teisedki kalurid, Peetruse vend Andreas ning Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes – teevadki selle muutuse oma elus. Sest nad usaldavad järsku Jeesust rohkem kui midagi või kedagi muud siin elus.

Me võime nüüd omaette mõelda, et meie pole ju nii tähtsad nagu Jeesuse jüngrid 2000 aastat tagasi, jüngrid, kes võisid Jeesusega koos käia ja kellel oli lihtne Teda usaldada. Samas ärgem unustagem, et Jeesus on kutsunud ka kõiki meid, kes me siin kirikus oleme. Me oleme siin selle tõttu, et Jumal on meid kõnetanud meile sobival viisil: meie harjumuste ja elukutse kaudu. Jumal on meile kõigile andnud ka ülesande: päästa inimesi patust, surmast ja kuradist. Igaüks meist saab seda teha omal viisil. Mina nt teile jutlustades ja teid koguduseelust osa võtma kutsudes. Teie aga avalikult kristlane olles ja valmisolekus oma usku väljendama ja põhjendama.

Jumal on maailma tulnud selleks, et maailmal polnud teist võimalust pääseda tagasi Jumala juurde. Meie teiega oleme Jumala kutsutud abilised selles Jumala suures ülesandes. Jäägem Tema juurde ja täitkem Temalt saadud ülesannet – siis võime kõik kogeda Jumala armastust igavesti!

Aamen.